Dosarul: nr. 2a-1423/23 Judecător: Constantin Roșca
2-22018630-02-2a-13042023

D E C I Z I E

26 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
În componentă:
Președintele ședinței, judecătorul Ion Secrieru
Judecătorii Vitalie Cotorobai și Marina Anton
Grefier Ecaterina Mihailov

examinând în ședință publică apelul declarat de *****, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Socolov Nicolai împotriva lui Burduja Agafia cu privire la repararea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă :

La data de 08 februarie 2022, Socolov Nicolai a depus cerere de chemare în judecată împotriva pîrîtei Burduja Agafia, cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 4 000 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 03 aprilie 2020, ora 12.40 pârâtul aflându-se la adresa: mun. Chișinău, str. Tabacaria Veche 25, a manifestat un comportament neadecvat în raport cu reclamantul, strigând cu voce tare diferite cuvinte necenzurate. Reclamantul a solicitat intervenția poliției prin serviciul 112.

Invocă că, la data de 06 aprilie 2021 pârâtului i s-a întocmit decizia privind examinarea contravenției nr. DCA 01041103 de către agentul constatator Mojir Pavel, în baza art. 354 Cod contravențional, care sancționează pentru huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică şi liniștea persoanei fizice.

Afirmă că, temei juridic pentru adresarea în instanța de judecată cu acțiunea în cauză îl constituie art.45 Cod contravențional, care prevede că, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art. 30 alin. (11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale. Soluționând cauza contravențională, autoritatea competentă este în drept, la cererea victimei, să dispună repararea prejudiciului cauzat prin contravenție în cazul în care nu există divergențe asupra întinderii lui.

Menționează că, conform art.1998 Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite

sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege. O altă persoană decât autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Mai indică că, potrivit art. 2025 Cod civil, repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen şi de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească. Conform alin. (4) persoana vătămată nu este ținută să demonstreze că a cheltuit suma despăgubirii în scopul reparării prejudiciului.

Relevă că, potrivit art. 2036 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Susține că, potrivit art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcție de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

Indică că, potrivit art. 6 din Convenţie, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 decembrie 2022, acțiunea înaintată de Socolov Nicolai a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul lui Burduja Agafia în beneficiul lui Socolov Nicolai suma de 500 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă.

S-a încasat din contul lui Burduja Agafia în beneficiul statului suma de 100 lei cu titlu de cheltuieli de judecată sub forma taxei de stat, de a cărei plată, reclamantul a fost scutit.

La data de 16 decembrie 2022, Socolov Nicolai, prin intermediul avocatului Croitor Alexei a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 decembrie 2022.

În motivarea cererii de apel a invocat că deși legea nu prevede în mod exhaustiv criteriile de evaluare a cuantumului prejudiciului moral cauzat printr-un delict, sunt niște prevederi orientative, care ar ajuta la îngustarea numărului de metode de determinare a valorii reale a prejudiciului, ceea ce creează o stare de incertitudine în ceea ce prevede evaluarea acestuia. Dauna morală şi cea patrimonială nu sunt legate între ele, acea materială întotdeauna urmează de probat prin mijloace de probe stabilite în art. 93 CPP, pe când cea morală, datorită faptului că nu poate fi probată prin intermediul probelor de la respectivul articol în majoritatea cazurilor, rămâne să fie bazată doar pe argumentele aduse de partea vătămată asupra survenirii si manifestării prejudiciului dat. Astfel, întotdeauna când sunt

aduse probe asupra prejudiciului material el va fi acordat, ceea ce nu se întâmplă în cazul prejudiciului moral.

Afirmă apelantul că, în practica judiciară sunt anumite criterii după care instanțele de judecată se conduc la aprecierea cuantumului prejudiciului moral, există o discrepanță între practica aplicării normelor legale cu privire la repararea daunei morale.

Menționează apelantul că, este binevenită Recomandarea Curţii Supreme de Justiţie nr. 6 privind satisfacția echitabilă, care menționează că, la determinarea cuantumului prejudiciului moral cauzat prin infracțiune se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității şi faptul că, suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare. Scopul satisfacției echitabile acordate de Curte este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare Convenției CEDO. Principiul care stă la baza mecanismului reparării daunei morale cauzate este regula *reparației integrale a prejudiciului suferit* astfel că, atât prejudiciul material, cât şi cel moral să fie compensat în totalitate persoanei care le-a suferit.

Invocă apelantul că, potrivit jurisprudenței CEDO, instanțele judecătorești din țara noastră ar putea să acorde satisfacție morală la constatarea violării drepturilor şi libertăților fundamentale, şi anume: violarea art. 2 CEDO, - 6 000-30 000 Euro, echivalentul în lei moldovenești; violarea art. 3 CEDO, - 3 000-5 000 Euro, echivalentul în lei moldovenești.

Consideră apelantul că, prin nemotivarea hotărârii primei instanţei cu privire la prejudiciul disproporționat s-a încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6 din Convenția. Garanțiile implicite ale art. 6 § 1 includ obligaţia de a motiva hotărârile judecătorești *(H. împotriva Belgiei)*. O decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost audiată în mod real cauza lor. Instanţa internă trebuie să-şi justifice activitățile, precizând motivarea deciziilor sale (*Suominen împotriva Finlandei).* Este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de apel *Hirvisaari împotriva Finlandei).* Întinderea obligației privind motivarea poate varia în funcție de natura deciziei *(Ruiz Torija împotriva Spaniei)* şi trebuie analizată în lumina circumstanțelor speței: trebuie să se țină seama în special de diversitatea motivelor pe care un justițiabil le poate ridica în instanţă şi de diferențele din statele contractante în materie de dispoziții legale, cutume, concepții doctrinare, prezentarea şi redactarea hotărârilor şi deciziilor. Cu toate acestea, atunci când un motiv (argument) invocat de o parte este decisiv pentru rezultatul procedurii, impune un răspuns specific şi explicit *(Hiro Balani împotriva Spaniei).* Astfel, trebuie examinate: argumentele principale ale reclamantului (*Buzescu împotriva României),* motivele care vizează respectarea drepturilor şi libertăților garantate de Convenţie sau Protocoalele sale: instanțele naționale trebuie le să examineze cu rigoare şi atenție deosebite (*Fabris împotriva Franţei).*

Apelantul Socolov Nicolai și reprezentantul apelantului Socolov Nicolai, avocatul Croitor Alexei, în ședința instanței de apel au susținut apelul declarat și au solicitat admiterea lui în sensul formulat.

Intimata Burduja Agafia, în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii de apel, cu menținerea hotărârii instanței de fond, pe care a consideră legală și întemeiată.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, Colegiul Civil consideră apelul declarat ca fiind neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit. a) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin.(1), (2), (5) CPC, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanții la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că, sarcina instanţei de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul Civil reține că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esențiale care i sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În contextul pretențiilor deduse judecării, instanța de apel reține că, în conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

În conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să și exercite drepturile și să și execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri.

Conform art.10 alin.(1), (2) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziție legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura și scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum și uzanțele și practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat. Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că în temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

În temeiul art.9 alin.(1) și (2) CPC, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din materialele cauzei Colegiul a stabilit că la data de 06 aprilie 2021, în privința pârâtei Burduja Agafia a fost emisă decizia privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatator nr. DCA01041103, de constatare a faptei contravenționale prevăzute de art. 354 Codul contravențional, și anume „huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuiri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice”, pârâtei fiindu-i aplicată o sancțiune contravențională în mărime de 3 unități convenționale sau echivalentul a 150 lei. Ulterior, pârâta Burduja Agafia, potrivit ordinului de încasare a numerarului nr. 0050-6200 din 6 aprilie 2021 a achitat amenda aplicată în mărime de 75 lei.

Potrivit art. 45 alin. (1) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art.30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale.

În temeiul art. 19 alin. (1), (3) și (5) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calității vieții. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

În conformitate cu art. 1998 alin. (1) și (2) Cod civil, cel care acţionează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Prin prisma normelor citate instanță de apel conchide că răspunderea delictual civilă survine în cazul întrunirii cumulative a tuturor elementelor constitutive ale acestei categorii de răspundere, şi anume:

- fapta ilicită;
- vinovăția (dacă contrariul nu este expres prevăzut de Lege);
- consecințele prejudiciabile;
- şi legătura cauzală între acestea, iar lipsa cel puțin a unuia din elementele indicate exclude răspunderea delictual civilă.

Potrivit art. 2036 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislație, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Drept urmare, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează şi lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură. Se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege.

În conformitate cu art.2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

La stabilirea cuantumului sumelor echivalente unui prejudiciu nepatrimonial instanța de judecată trebuie să țină cont de criteriile stabilite orientativ de legislator în art. 2037 din Codul civil, cum ar fi: caracterul şi gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Analizând circumstanțele menționate în raport cu prevederile legale citate, Colegiul civil, consideră justă concluzia instanței de fond cu privire la admiterea parțială a acțiunii, or, întru valorificarea dreptului de a cere în ordine contencioasă compensarea pagubei cauzate prin contravenție urmează să fie cumulate două condiții necesar obligatorii, și anume să existe fapta contravențională și prejudiciul cauzat în rezultatul săvârșirii acesteia, condiții întrunite la cazul prezentei spețe.

Or, din înscrisurile prezentate de către Socolov Nicolai rezultă cert că dânsul, fiind recunoscut în calitate de parte vătămată conform procesului-verbal cu privire la contravenție din 06 aprilie 2021, a suportat prejudiciu ca urmare a comiterii contravenției de către Burduja Agafia, fiind în drept în temeiul art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, să solicite repararea prejudiciului şi moral cauzat.

Drept urmare, la determinarea cuantumului prejudiciului moral, trebuie să se țină cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale şi echitabile, adică trebuie stabilit în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă pentru a menține echilibrul între daunele efectiv pricinuite şi suma acordată. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor. Însă, trebuie să fie respectat și echilibrul

între mărimea prejudiciului cauzat și suma de bani acordată cu titlu de daune morale care nu trebuie să devină o sursă de îmbogățire pentru victimă.

Prin urmare, instanța de fond a conchis că probele prezentate de către reclamanta și anume procesul- verbal cu privire la contravenție şi decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale din 06.04.2021 întocmit de către agentul constatator a Inspectoratului de Politie Chișinău, prin care Burduja Agafia a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art.354 Codul Contravențional, poate fi stabilit cu certitudine că intimata a comis o faptă ilicită.

Colegiul remarcă că conform prevederilor art.27 alin.(1) CPC, potrivit cărora disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

Totodată, conform art.121 alin.(1) CPC, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Conform art.117 alin.(1) şi (2) CPC, probe în pricini civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile şi obiecțiile părților, precum şi altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților şi ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților."

În aceste împrejurări, Colegiul conchide că rezultând din specificul acțiunii, prima instanță, corect a aplicat legea materială care guvernează raportul juridic litigios și prin urmare concluzia primei instanțe cu privire la încasarea de la Burduja Agafia în beneficiul lui Socolov Nicolai prejudiciului moral în sumă de 500 lei este justificată.

Nu poate fi reținut argumentul apelantului/reclamantului Socolov Nicolai precum că instanța de fond a aplicat eronat legislația privind probarea de către părți și aprecierea probelor, aprecierea prejudiciului moral, neaplicarea prevederilor legislației civile în partea răspunderii delictuale.

Or, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, Colegiul civil conchide că suma încasată de către prima instanță din contul lui Burduja Agafia în beneficiul lui Socolov Nicolai în mărime de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral este una rezonabilă, proporțională în raport cu criteriile stabilite la caz și corespunde circumstanțelor cauzei, deoarece cert s-a stabilit că Burduja Agafia și-a manifestat un comportament neadecvat în raport cu reclamant, strigând cu voce tare cu cuvinte necenzurate, astfel a comis o contravenție prevăzută de art.354 Cod contravențional, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, acțiuni ce tulbură ordinea publică și liniște persoanei fizice și ca rezultat ultimul fiind nevoit să se adreseze cu o acțiune în instanța de judecată pentru încasarea prejudiciului moral cauzat în urma contravenției. Toate aceste circumstanțe denotă faptul că Socolov Nicolai a avut de suferit moral și psihic. Or, la determinarea cuantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale şi

echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite şi suma acordată.

Cu referire la celelalte argumente expuse de reprezentantul apelantului Colegiul Civil atestă că nici acestea nu pot fi reținute, deoarece au un caracter declarativ, fiind contrare dispozițiilor art. 118 CPC.

În consecință, Colegiul civil conchide că la examinarea litigiului dedus judecății concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sânt în corespundere cu circumstanțele pricinii, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Cu referire la cheltuielile de judecată, instanța de apel menționează că, în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părţii admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Astfel, ținând cont de faptul că s-a constatat temeinicia parțială a pretențiilor reclamantului din cererea de chemare în judecată, subsecvent, prima instanță corect a dispus încasarea de la Burduja Agafia în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 100 lei, de care reclamantul este scutit în temeiul legii.

Din considerentele menționate, având în vedere că soluția emisă de prima instanță este una corectă, argumentele apelantului fiind nefondate, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Socolov Nicolai cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Or, principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Reținând obligația instanței de a asigura preeminența dreptului în sensul definit de Constituție şi practica internațională, reieșind din cele expuse mai sus, având în vedere că hotărârea primei instanțe este justă şi temeinică, iar argumentele apelantului sunt nefondate, fiind combătute integral prin constatările expuse mai sus, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi a menține hotărârea instanței de fond.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.390 CPC, Colegiul Civil, -

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de *****

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 decembrie 2022, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Socolov Nicolai împotriva lui Burduja Agafia cu privire la repararea prejudiciului moral.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Ion Secrieru

Judecătorul

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Marina Anton

Dosarul:nr.2a-1423/23 Judecător: Constantin Roșca
2-22018630-02-2a-13042023

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

26 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Ion Secrieru

Judecătorii Vitalie Cotorobai și Marina Anton

Grefier Ecaterina

Mihailov

examinând în ședință publică apelul declarat de *****, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Socolov Nicolai împotriva lui Burduja Agafia cu privire la repararea prejudiciului moral.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de *****

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 decembrie 2022, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Socolov Nicolai împotriva lui Burduja Agafia cu privire la repararea prejudiciului moral.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Ion Secrieru

Judecătorul

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Marina Anton